

David Vegara neix a Barcelona el 7 de setembre de 1966. Té dos fills.

Secretari d'Estat d'Economia del Ministerio de Economía y Hacienda des d'abril de 2004.

Secretari general del departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya (gener-abril 2004).

President d'InterMoney, SA (Grup CIMD) (1996-2003).

Director general d'InterMoney, SA (2001-2003).

Sotsdirector d'Anàlisi d'InterMoney, SA (1995-1996).

Vocal assessor del departament d'Economia del Gabinet de Presidencia del Gobierno. Ministerio de la Presidencia (1993-1995).

Economista del departament d'Anàlisi del Banc Sabadell. Divisió de Tresoreria (1992-1993).

Professor d'Economia Financera de la Universitat Pompeu Fabra (1991-1993).

Professor de l'Instituto Complutense de Análisis Económico (ICAE), de la Universidad Complutense de Madrid i de l'Escuela Superior de Administración de Empresas (ESADE) (1990).

Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat Autònoma de Barcelona.

David Vegara

Situació actual de l'economia espanyola i perspectives

28.10.2004

Per a mi és un honor ser avui amb vosaltres, en aquest acte organitzat per l'Associació d'Amics de la UAB i el grup Claris. El tema de l'acte són algunes reflexions sobre les característiques més significatives de l'entorn en què es desenvolupa l'activitat empresarial, junt amb el que considero que han de ser les línies mestres de la política econòmica de la nova etapa iniciada a Espanya el mes de març.

La situació econòmica

El primer que volia destacar és que, d'acord amb el que afirmen els principals organismes internacionals, l'economia mundial continua immersa dins d'un procés de recuperació. El creixement previst pel conjunt de l'any, d'acord amb la Comissió Europea, se situa en un 5%. Aquesta xifra no només és superior a la prevista per la primavera, sinó que és la més important en gairebé tres dècades. A més, a diferència de la situació predominant ara fa un any, avui podem afirmar que hi ha una base una mica més àmplia de països que es troben en aquest procés, ja que a l'impuls tan comentat d'economies com la nord-americana o la japonesa, s'hi ha unit el de la zona euro.

Aquest escenari, molt general, té riscos, òbviament. Fonamentalment n'hi ha dos. Al primer ja m'hi he referit, és el preu del cru, i l'altre és el dèficit nord-americà per compte corrent, que ara comentaré.

Pel que fa al preu del cru crec que, objectivament, s'ha tingut mala sort, perquè en un mateix moment s'han ajuntat una multiplicitat de factors que han apuntat en una mateixa direcció. Per la part de l'oferta, són coneguts els problemes com ara les vagues a Nigèria, els problemes al Golf de Mèxic, els problemes de subministrament de l'Iraq... Tots aquests problemes s'han enfocat cap a la mateixa direcció, en un context en què les inversions en capacitat d'extracció en els últims anys no havien estat espectaculars i on, a més, hi ha hagut altres canvis més tècnics.

Per la part de la demanda, el que tenim és un creixement molt notable del consum d'energia. També a Espanya, però sobretot, com ja s'ha comentat, en el cas de la Xina. El 40% de la demanda addicional que tenim cada any prové d'una economia que fa cinc anys no comptava.

Vull avançar que una part dels problemes de l'actual cotització del cru estan òbviament relacionats amb la Xina, però que precisament això pot ser un avantatge. M'explicaré: els preus del cru són tan alts perquè l'economia xinesa va endavant, i això representa un motor per a l'economia mundial. Són bones notícies per a l'economia en general. Independentment de tot això, hi ha dos elements que voldria comentar.

En primer lloc, i ho diu l'Agència Internacional de l'Energia, entre 15 i 20 dòlars de les cotitzacions de 50 dòlars que estem veient actualment estan relacionats amb allò que l'Agència denomina, de forma genèrica, una prima de risc. Però això no se sap què vol dir. La resposta de l'Agència a la qüestió que si un nou preu d'equilibri, en condicions d'oferta i demanda normals, són 50 dòlars, és clarament que no. De fet, és al voltant dels 30-35. Està per sobre de l'interval de 22-28 que tenia l'OPEP fa un parell d'anys, però segurament no passa dels 40.

En segon lloc creiem que l'augment del principal input energètic i del seu impacte en les economies desenvolupades s'ha de matisar, perquè aquestes, avui, són bastant menys utilitzadores de l'input energètic per unitat de producte que abans. Per unitat de PBI avui dia utilitzem el 50% de l'energia que utilitzàvem en els anys setanta. Per tant hauríem de ser la meitat de sensibles. Després, les coses s'han de veure en tota la seva perspectiva, i en economia això vol dir po-

Els preus del cru són tan alts perquè l'economia xinesa va endavant, i això representa un motor per a l'economia mundial

Per unitat de PBI avui dia utilitzem el 50% de l'energia que utilitzàvem en els anys setanta

sar les coses en termes reals. I en termes reals, els preus d'avui estan molt lluny dels nivells de preus assolits en els xocs petrolers dels anys setanta i vuitanta. Per tant, sense treure en absolut importància a l'impacte que pot tenir aquest augment del cru, s'ha de matisar sobre la base d'aquests arguments.

El segon risc que pot afectar l'economia mundial és el risc d'una correcció ràpida i contundent del dèficit per compte corrent nord-americà. Aquest és un risc que existeix. Crec que no es donen les condicions perquè passi ara, d'una manera ràpida, però certament, quan hi ha un desequilibri acumulat de la magnitud que es pot observar a l'economia nord-americana, algun dia hi haurà d'haver un ajust. Per què no es donen les condicions per una correcció ràpida? Bàsicament perquè qui està finançant el dèficit per compte corrent nord-americà són els bancs centrals japonès i xinès, i en aquests moments no hi ha informació que ens permeti ni pensar que aquesta voluntat de continuar finançant aquells que fan rutllar el seu sector exterior s'aturi a mig o a curt termini.

Dins d'aquest esquema, l'economia espanyola, si més no durant els dos trimestres d'aquest any dels quals tenim informació, ha continuat creixent d'una forma més que raonable. Estem creixent en una taxa d'un 2,6% interanual.

Pel que fa als preus, òbviament hem tingut una repercussió molt notable de l'augment del preu del cru, i això s'ha notat sobre els hidrocarburs, que han dut la inflació de setembre al 3,2, i avui hem tingut el flaix de l'IPC, que l'ha fet pujar fins al 3,5, coincidint amb els màxims dels preus de venda al públic dels hidrocarburs.

L'economia espanyola està creixent en una taxa d'un 2,6% interanual

El Govern considera fonamental transmetre el missatge que aquest és un problema de preus relatius, no de preus absoluts. És un xoc d'oferta que afecta als preus d'un input energètic que és fonamental per a l'economia espanyola, de la qual aprofito per dir que, en els darrers deu anys, els esforços que ha fet per a la reducció del consum d'energia per unitat d'input han estat molt petits en comparació amb la resta d'Europa. Aquest és un tema que intentem afrontar en funció del protocol de Kioto.

Els indicadors que assenyalen el creixement del tercer trimestre ens apunten que ha estat, si més no, igual al del segon. El consum privat va bé, les vendes d'automòbils van bé, les disponibilitats interiors de manufactures de consum avancen, les vendes minoristes reals estan creixent d'una manera notable, etc. En fi, tota la informació que tenim no apunta pas al fet que l'economia espanyola es desacceleri.

Hi ha alguns elements que ens fan confiar que podríem tenir bones notícies en els propers trimestres, però a mi sempre m'agrada dir que una dada no fa sèrie, que els qui ens hem dedicat a les previsions ho sabem molt bé i que, per tant, s'ha de ser extremadament prudent. Hi ha algunes bones notícies pel que fa a la formació bruta de capital, que vàrem veure a les dades publicades del segon trimestre. Estem veient un dinamisme bastant notable quant a la importació de béns d'equip. Tant al juliol com a l'agost hi veiem una situació que podria donar alguna senyal positiva en els propers trimestres, tant a Espanya com a Europa.

Aquesta és, en bona part, la situació de l'economia espanyola. No creiem que l'economia s'estigui desaccelerant, no compartim la visió que l'economia espanyola s'ha aturat i que ja no té elements d'embranchada. Creiem que segueix igual que anava. Les últimes dades de construcció i de l'ocupació a la construcció són les que són, les vam tenir dimarts passat amb l'EPA*.

* Enquesta de Població Activa.

Política econòmica del Govern

Ara intentaré abstraure'm una mica del que és la conjuntura i parlaré de quins són els pilars sobre els quals creiem que s'ha d'instrumentalitzar la política econòmica del Govern. I per poder fer això jo crec que és fonamental partir d'un diagnòstic de com entenem que està l'economia espanyola en aquests moments i quins reptes afronta.

És evident, i nosaltres no ho hem negat en cap moment, que l'economia espanyola ha tingut uns anys d'un comportament molt notable en termes de creixement i de creació d'ocupació i de dinamisme en general, això és innegable. El que sí que entenem és que les raons per les quals això s'ha donat són força diferents de les que ens volien fer creure, o almenys no compartim els seus arguments. Perquè independentment de les virtuts que poguessin haver-hi, hi ha tres elements que entenem que han donat un impuls a l'economia espanyola com segurament no tornarem a tenir, o almenys no de la mateixa manera.

Aquests tres impulsos serien, fonamentalment, els següents: el primer és la nostra entrada a la unió monetària europea, i en particular el tipus de canvi d'entrada, l'ancoratge final de la pesseta dins de l'euro que, acceptant totes les dificultats que existeixen (tipus de canvi d'equilibri, etc.) crec que és bastant raonable. Els tècnics estan d'acord que les darreres devaluacions, i en particular la de l'any 95, ens va donar un tipus de canvi d'entrada a la unió econòmica i monetària diguem-ne raonable per als nostres interessos.

El segon element d'impuls és la baixada que hem tingut dels tipus d'interès en els darrers anys. Ha estat una baixada absolutament espectacular, sobretot tenint en compte els nivells a què estava acostumada la població espanyola. Passar d'hipoteques del 16% al 2% té els efectes que té. Però encara més important que la baixada del tipus d'interès ha estat el fet que aquesta baixada fos entesa com a permanent per part dels ciutadans. Els ciutadans han entès la unió monetària com un context macroeconòmic on tipus al voltant del 14 o del 16 ja no eren concebibles. Això ha tingut uns efectes molts clars en el mercat immobiliari. El tercer element d'impuls de l'economia espanyola han estat els fons estructurals i de cohesió. No vull entrar en la discussió de les perspectives financeres que tenim per davant, però objectivament això ha estat un suport a l'economia espanyola que ha canviat físicament el país, la capacitat d'inversió i la capacitat d'arrossegament altres inversions.

Aquests tres elements d'impuls de l'economia espanyola –tipus de canvi, tipus d'interès i fons de cohesió– són elements que s'esgoten. Sobre la base d'aquesta situació, quina és la política econòmica que hem d'implementar i que nosaltres entenem que el país necessita? Hi ha tres elements fonamentals per afrontar els reptes que tenim per davant. El primer és l'estabilitat macroeconòmica. La contribució de la unió monetària ha estat, fonamentalment, crear un marc d'estabilitat on el desenvolupament de l'activitat empresarial és molt notable, i com a referent especial dins del marc de l'estabilitat macroeconòmica hi posaríem l'estabilitat pressupostària. Aquest és un element important.

El segon és l'impuls de la productivitat, que és fonamental perquè és el *driver* que condueix l'augment de la renda per càpita. Des d'una perspectiva macroeconòmica, en els últims vuit anys ha estat molt pobre. És veritat que hem tingut molta ocupació i creixement, no discuteixo això, però la productivitat, que és el que condueix els augments de la renda per càpita a llarg termini, ha tingut un comportament insuficient.

El tercer pilar de la política econòmica ha de ser la transparència i la millora del marc regulador. Transparència en el sentit de donar tota la informació als ciutadans, perquè creiem que hi ha molt camí per recórrer en aquest camp, i s'ha de fer paral·lelament a la millora del marc, perquè creiem que una de les funcions

Els tres elements d'impuls de l'economia espanyola –tipus de canvi, tipus d'interès i fons de cohesió– són elements que s'esgoten.

fonamentals que té el sector públic d'un país modern és, sobretot, regular bé. Si em permeteu, intentaré descriure per sobre aquests tres pilars.

L'objectiu d'estabilitat macroeconòmica en termes generals i d'estabilitat pressupostària en particular és important perquè entenem que és un requisit per al creixement sostingut. L'estabilitat pressupostària reforça, en primer lloc, el paper del pressupost com a element amb capacitat de compensar les fluctuacions econòmiques i, en segon lloc, incentiva de manera notable una millor assignació de la despesa i ajuda a assolir un entorn que promogui la inversió i la innovació. A més, garanteix fonamentalment la sostenibilitat de les polítiques socials a mig i llarg termini, i situa l'economia en una posició solvent per afrontar els reptes demogràfics.

Hi ha hagut debat pel que fa a les previsions macroeconòmiques explícites en l'elaboració del pressupost, amb un creixement del 3% per al proper any. Aleshores, el debat se centra en dir que aquests pressupostos no són creïbles perquè tenen una taxa de creixement real de l'economia espanyola del 3%, que ja no se la creu ningú, i que aquests pressupostos s'han de llençar a la paperera. Nosaltres neguem aquesta possibilitat i, a més a més, si m'ho permeteu, intento justificar perquè.

Nosaltres vàrem presentar el sostre de despesa al juliol, amb un quadre macroeconòmic que no hem canviat. Quan el vàrem presentar, amb aquesta taxa de creixement del 3% per a l'economia espanyola l'any 2005, els preus del cru implícits en aquest quadre macroeconòmic estaven al voltant de 33 o 34 dòlars. Aquests preus no ens els vam inventar, eren els preus que cotitzaven en el mercat de futurs en aquell moment. Ara estan de 12 a 15 dòlars per sobre. Hi ha diversos elements que ens continuen fent pensar que, tot i els riscos que després comentaré, no hem de canviar aquest 3%. És cert que el petroli està per sobre d'on estava, però és veritat que quan vam presentar aquest 3% hi havia coses que la gent no recorda: el Fons Monetari Internacional, l'OCDE i la Comissió Europea tenien una previsió per a l'economia espanyola del 3,3 i del 3,4. Per tant, nosaltres vam ser bastant prudents amb la nostra taxa de creixement tenint en compte la informació disponible en aquell moment.

En segon lloc, totes les revisions que hi ha hagut des del mes de juny, sobretot pel que fa al creixement de l'economia europea per l'any 2005, han estat a l'alça.

La percepció que l'economia europea anava millor ha fet que les revisions de creixement fossin a l'alça des d'aquell moment. Per tant, aquí tenim un element que clarament juga en contra, ja que l'increment del preu del cru afecta negativament el creixement de l'economia espanyola. Hi ha dos elements –la prudència i una revisió a l'alça del creixement dels nostres principals socis comercials– que fan que no se sàpiga com acabarà aquesta balança.

Acceptem que en preus del cru aquest 3% estaria a la banda alta de les previsions raonables. Això ho acceptem amb la informació disponible en aquest moment, gairebé al mes de novembre. Fa unes quantes setmanes que el Fons Monetari Internacional, amb tota la informació que hi ha ara respecte al juny, va sortir amb una taxa prevista del 2,9. Ahir la Comissió Europea va passar del 3,4 al 2,6%. Darrera de tot això hi ha molta incertesa. Una revisió de 8 dècimes en 2 mesos significa que l'organisme internacional n'ha d'estar molt convençut. Així, doncs, nosaltres hem preferit continuar amb els pressupostos, que són uns pressupostos seriosament elaborats.

La productivitat

El segon pilar, com comentava, és l'impuls a la productivitat. Insisteixo en allò que deia abans, que la productivitat és el que condueix l'augment de la renda per càpita, és el que permet un augment sostingut per dedicar recursos a les polítiques socials sense augmentar la pressió impositiva en l'economia, és el que

Totes les revisions que hi ha hagut des del mes de juny, sobretot pel que fa al creixement de l'economia europea per l'any 2005, han estat a l'alça

La productivitat permet dedicar recursos a les polítiques socials sense augmentar la pressió impositiva en l'economia

millora els preus, els productes, etc. És com el manà: s'ha de buscar. Desgraciadament, no es pot crear amb un real decret. Si s'hagués pogut fer així us asseguro que ja ho hauríem fet. L'impuls a la productivitat és una política extremadament complexa perquè afecta una multiplicitat de factors.

Aquí el Govern té, fonamentalment, tres coses per fer. Una, que sembla molt irrelevant però que té molta importància, és el lideratge polític. És posar aquest debat sobre la taula, amb els empresaris, amb les organitzacions sindicals, amb els ciutadans en general. D'alguna manera, conscienciar que l'augment de la productivitat és fonamental per als reptes que aquest país té al davant. Això val el que val, i jo crec que val bastant. El Govern ha de liderar, políticament, aquest debat.

A part del lideratge polític, com deia, el Govern ha de fer més coses. I entenem que ho ha de fer, fonamentalment, en dos camps. Un és incidir on més directament es pot incidir, des de la perspectiva de la decisió política, que és en la despesa pública. I l'altra és crear el marc adequat perquè aquesta millora en la taxa de creixement de la productivitat es pugui produir.

El Govern ha de fer, a més, un esment molt particular pel que fa a infraestructures, en els tres elements que entenem que poden impulsar la productivitat des del sector públic: infraestructures, educació i inversió en recerca, desenvolupament i R+D. Aquestes són les tres partides dels pressupostos del 2005 on es para una especial atenció. No hem donat la volta com un mitjà al pressupost anterior, no hi ha cap Govern que ho faci. Hem utilitzat el marge que teníem per treballar.

El tercer camp d'actuació és com creem el marc on aquest impuls i aquest dinamisme de la productivitat es puguin manifestar. Entenem que hi ha diversos camps on s'ha de treballar. El primer és mantenir unes condicions de competència efectiva en els mercats. El segon engloba un conjunt de reformes estructurals en els mercats de béns i serveis d'acord amb l'agenda de Lisboa. El tercer són les reformes en els mercats de factors, fonamentalment el mercat de treball i els mercats financers, i finalment un conjunt de mesures dirigides a la millora del clima empresarial i de l'esperit emprenedor.

Tenim una llei de defensa de la competència de l'any 1989, i des d'aleshores han passat moltes coses

S'ha de fer una revisió des de la perspectiva de la defensa de la competència. Tenim una llei de defensa de la competència de l'any 1989, i des d'aleshores han passat moltes coses. No només hem après molt, sinó que els mercats han canviat moltíssim, i és una llei que intentava definir quines eren les pràctiques restrictives més que parlar de filosofia, en el bon sentit de l'expressió. Hem hagut d'incorporar en aquest procés moltes directives europees que ens afecten directament. Considerem que el que s'ha de fer és crear una autoritat de defensa de la competència absolutament independent, que integri tant el tribunal de defensa de la competència com el servei de defensa de la competència, separant clarament les tasques judicials de la resta. Però aquests dos elements de defensa de la competència han d'estar en un òrgan que no estigui subjecte al secretari d'Estat de torn.

Quant a temes de mercat de béns i serveis, des d'una perspectiva general entenem que el procés de liberalització efectiva dels mercats en els últims anys ha estat més cosmètica que real. No dic que no s'hagin fet coses, hi ha hagut avenços, però sobretot hi ha hagut més soroll que resultats. Hi ha un camp per recórrer aquí, en la distribució comercial. Hi ha d'haver un reforçament de la competència en el sector transports, especialment en el transport ferroviari.

Tota limitació de la competència que no estigui justificada per raons de servei públic s'ha d'anar suprimint

Entenem que també hi ha coses per fer en comunicacions postals: liberalitzar el monopoli de correus. Tota limitació de la competència que no estigui justificada per raons de servei públic s'ha d'anar suprimint. Tenim una preocupació notable pel que fa a com apropar les noves tecnologies, el telèfon, etc., a la gent

que està geogràficament lluny o que té altres problemes. I en el camp dels mercats energètics encara hi ha bastant feina per fer. Hem de definir correctament com s'articulen els incentius necessaris perquè la inversió en el camp de l'energia elèctrica sigui suficient i no ens passi com fins ara amb els apagades a l'estiu, a Catalunya, Andalusia, etc.

En el camp dels mercats de factors, en el mercat de treball, estem intentant ser molt prudents. Hem obert unes meses de diàleg social amb els sindicats i patronals sobre la base d'un acord que es pot interpretar com a molt general però que llegit entre línies diu coses bastant interessants i transmet una preocupació radicalment clara quant al tema de la productivitat i la temporalitat, entenent que la temporalitat és un tema que s'ha d'afrontar responsablement. No podem dir senzillament que com que no ens agrada ens la carreguem, perquè la temporalitat és una expressió d'un problema de les empreses. Nosaltres hem deixat molt clar que teníem una preocupació especial en què, respectant la negociació col·lectiva, a vegades les necessitats específiques de les empreses no es veien reflectides en la seva capacitat de gestió dels recursos humans. El que no farem és anunciar quins són els objectius del diàleg social, perquè sinó ja no fa falta diàleg.

Pel que fa al camp dels mercats financers creiem que hi ha coses per fer en el mercat hipotecari, fonamentalment en el que és la transparència del mercat hipotecari, i estem abordant un projecte que podria ser molt interessant, que és el tema del capital risc. Volem donar la volta al tractament del capital risc al país, tot i que som molt conscients que tampoc és el mannà.

Clima empresarial

Es contribueix a un bon clima empresarial que, fonamentalment, consisteix a donar seriositat a l'acció de govern. És l'element principal del còctel. Tenim una preocupació que hem d'acabar d'articular bé, transmetre als emprenedors i a la societat el paper i el valor de l'empresari, i no ho dic perquè estigui envoltat d'empresaris, també ho dic als sindicats, que ho entenen perfectament. A vegades dic que als EUA quan un projecte empresarial fa fallida se'n preveu un altre. Aquí hi ha la percepció que quan un projecte empresarial no funciona és un fracàs. És una qüestió cultural que no és gens fàcil de canviar. Hem d'anar canviant a poc a poc aquesta cultura, més enllà dels interessos que tinguí cada part. Al llarg del 2005 tenim previst impulsar un pla de foment empresarial que limiti al màxim tots els obstacles a la creació i el manteniment de les empreses, tant des de la perspectiva administrativa i de funcionament diari com les relacions amb l'Administració, etc. Una cosa que estem començant a fer és estudiar amb tota seriositat l'efectivitat dels recursos de suport a les PIMES. Hi ha moltes iniciatives sovint no prou coordinades i, sobretot, molta informació dispersa.

Acabo amb el tercer pilar, que és el menys atractiu però que té una importància cabdal, i és la transparència i la qualitat del marc regulador. En un món on la informació és tan important, amb una economia basada en el coneixement com la que vivim, la transparència de la informació des de l'activitat i des de la gestió d'allò públic ens sembla fonamental. La volem abordar des de diversos elements, un dels quals és transparència en els comptes públics. Hem fet un exercici que alguns han entès com una revenja, però senzillament es tractava de posar tota la informació sobre la taula. Es tracta d'analitzar quins són els riscos que tenen els comptes públics de l'Estat i quines són les coses que no estaven correctament comptabilitzades. Vull subratllar que el vicepresident del Govern no ha parlat en cap moment de dèficit ocult. El que sí que hem fet és ser molt clars en això, i ho hem de fer totes les administracions, començant per l'Estat, que ha de donar exemple, i arribant a tota la resta: comunitats autònomes, ajuntaments, etc.

Volia acabar amb un tema relacionat amb la transparència i estabilitat pressupostària, ja que Catalunya n'és especialment sensible: aquest exercici de transparència dels comptes públics ens sembla fonamental. Sense transparència no

La temporalitat és un tema que s'ha d'afrontar responsablement

Als EUA quan un projecte empresarial fa fallida se'n preveu un altre. Aquí hi ha la percepció que quan un projecte empresarial no funciona és un fracàs

La transparència de la informació des de l'activitat i des de la gestió d'allò públic ens sembla fonamental

De les 17 comunitats autònomes, 11 les hem trobat amb dèficit. El problema és la manca de transparència, perquè el dèficit no apareix de cop i volta

Fer una llei d'estabilitat pressupostària o intentar arreglar les coses des de l'Estat quan la meitat de la despesa la tenen les comunitats autònomes no té cap sentit

complim amb els ciutadans i les coses es compliquen extraordinàriament. Com sabeu el govern anterior va aprovar una anomenada *Ley de estabilidad presupuestaria* que fonamentalment el que feia era dir a les comunitats autònomes i als ajuntaments: vostès no poden tenir dèficit, i el problema s'acabava aquí perquè s'havia ordenat, en aquest cas sí que per llei, que no hi podia haver dèficit i, per tant, no hi havia dèficit. La situació a què hem arribat és una mica diferent: els comptes a Catalunya ja són públics. De les 17 comunitats autònomes, 11 les hem trobat amb dèficit, algunes d'elles amb dèficits molt notables, malgrat la Llei, tant quantitativament com en relació al PIB. El problema és la manca de transparència, perquè el dèficit no apareix de cop i volta. Aquesta llei no té racionalitat econòmica, perquè no té en compte que l'economia té cicles i que precisament la gran virtut del pressupost és que permet que aquests cicles que els noti menys siguin els ciutadans, perquè hi ha una cosa que es diuen estabilitzadors automàtics, que han de funcionar quan les coses van malament i deixar de funcionar quan van bé.

I, en segon lloc, perquè *estabilitat sense transparència és igual a conjunt buit*. Ja pots dir que no tinguin dèficit que si no articles bé tots els procediments perquè tota la informació sigui veraç i estigui sobre la taula i els ciutadans hi tinguin accés i la coneguim, no serveix de res, com han demostrat les dades que ens hem trobat quan hem arribat. Per tant farem un canvi en aquesta *Ley de estabilidad presupuestaria* conjuntament amb les comunitats autònomes perquè pensem que són Estat, també, i per tant han de contribuir en aquest disseny. I ara us deixaré anar la xifra que com a català més m'ha xocat des que sóc a Madrid: de cada 100 € que es gasta l'Administració pública espanyola, entesa com totes les administracions a Espanya, i descomptant els interessos (i és just fer-ho), 30 són per a la seguretat social. Són les pensions de la gent, és com una caixa a part. 50 € són comunitats autònomes i ajuntaments, i 20 € per a l'Estat. La realitat ha anat molt més enllà del què ens pensàvem. El cas és que les comunitats autònomes i els ajuntaments tenen una capacitat de despesa a Espanya que és de dues vegades i mitja la de l'Estat. Per tant fer una llei d'estabilitat pressupostària o intentar arreglar les coses des de l'Estat quan la meitat de la despesa la tenen les comunitats autònomes no té cap sentit.

Les dades ens han de fer replantejar la visió que teníem, perquè l'Estat ja no és el que enteníem, almenys en la meua infantesa. És un ens molt potent però té una capacitat de despesa que és el 40% del que tenen globalment comunitats autònomes i ajuntaments.

INTERVENCIONS

JOSEP ALMEDA

Com és què València, per exemple, produeix un dèficit tan elevat? O això passa a tot arreu?

DAVID VEGARA

Totes aquestes dades són dades oficials, han aparegut a tots els diaris. Resulta que on la comunitat autònoma valenciana no podia tenir dèficit, ens cau a sobre: 970 milions d'euros de dèficit, i a Catalunya em sembla que eren 500 o 600 i escaig.

El missatge que intentem transmetre és que l'esquema no pot passar per pensar que l'Estat té la capacitat de ser benvolent i magnànim. Treure el xec i preguntar: vostè, quan necessita? En primer lloc perquè hi ha un acord del 2001 que van signar totes les comunitats autònomes on per cost efectiu es calculava tot, i es van fer les transferències d'educació i sanitat que quedaven, i tothom va signar aquell acord, i legalment tothom va acceptar les regles del joc. El Govern reconeix que aquests números indiquen unes tendències, per exemple en el cas de la despesa sanitària, que hem d'afrontar com a país. Ja no és un problema de

comunitat autònoma, també és un problema de l'Estat i hem de coajudar en la solució d'aquest problema. L'altre és que aquesta dinàmica de despesa respongui a decisions discrecionals d'aquestes comunitats autònomes, per exemple perquè han volgut augmentar el sou de no sé quin col·lectiu o invertir en no sé què, despeses molt respectables, òbviament, però respondrien en aquest cas a decisions discrecionals de les comunitats autònomes. Separar aquestes dues coses òbviament és difícil perquè això no és una ciència, però la nostra visió des d'una perspectiva general és que es tracta d'un problema que hem d'afrontar com a país, però que ha de passar també per donar capacitat a les comunitats autònomes per fer allò que és absolutament necessari. La solució no pot ser que l'Estat augmenti els impostos per treure les castanyes del foc a les comunitats autònomes sinó donar la capacitat no només de la despesa sinó també dels ingressos a les comunitats autònomes, i que davant dels ciutadans apareguin no només com a agents de despesa sinó també per la part dels ingressos.

S'ha de donar la capacitat no només de la despesa sinó també dels ingressos a les comunitats autònomes

Jo et volia fer una pregunta com a secretari d'Estat i també com a exsecretari general de Sanitat. Em fa gràcia això que dius de «*papá Estado*» perquè sembla que en el fons el papa s'ha fet gran i ja no ens passa la setmanada, i ens hem d'espavilar. Aquesta és la idea que he entès que ens has transmès.

ALBERT ARNÓ

No, perdona, no des d'aquesta perspectiva sinó de tenir la capacitat de solucionar tots els problemes. Després revises els números i demostren que això és un problema de tots. No és un problema que pugui solucionar l'Estat, només.

DAVID VEGARA

El que passa o bé el que es respira és que se solucionarà perquè és un problema que no només afecta a Catalunya sinó que també afecta a Madrid.

ALBERT ARNÓ

No et negaré una conjuntura que tu fas. Poso, però, sobre la taula uns números; perquè imagineu que l'Estat hagi de solucionar el problema de l'endeutament. La solució no pot passar per anar cobrant endeutaments per part de l'Estat; és merament impossible. Necessàriament ha de ser una col·laboració conjunta, aquesta és la hipòtesi de treball que estem intentant transmetre, convençuts que tothom ho entendreà i que ens posarem a treballar conjuntament, perquè no podem abordar el problema des d'una altra perspectiva.

DAVID VEGARA

Quan sents algú que parla sobre la macroeconomia de l'Estat te n'adones de la complexitat tècnica per resoldre els problemes. De tota manera volia fer tres preguntes molt breus. Primera: hem vist que hi ha hagut una disminució bastant forta de les previsions de creixement. Si no fos per la construcció, ¿no estaríem en una recessió? Segona: en un moment donat hi ha un augment de productivitat. Aquest augment de productivitat el podem aconseguir a través de la productivitat interna o de centres de les empreses situades a l'exterior, perquè sembla que la productivitat nacional està al seu límit. I tercera pregunta, ¿qui fa augmentar la productivitat del 85% de la despesa? És a dir, de les comunitats autònomes i dels ajuntaments?

JOSEP TORRENS

Les previsions de creixement i el bon moment de la construcció. La construcció pesa al voltant del 14% i està creixent el 4%; si en comptes del 4 fos

DAVID VEGARA

La renda per càpita, a Estats Units és 100, a Europa és 75-80, és a dir, una renda per càpita un 20% per sota i, en fi, això són males notícies

La productivitat mitjana a Europa i als EUA és bàsicament la mateixa, però en canvi el nivell de la renda per càpita és molt menor

el 2, estaria per sota de tota la resta, perquè els serveis estan creixent el 3,6, la indústria el 2 i escaix. Això ens restaria un parell de dècimes al creixement. No canviaria radicalment la situació: passariem d'una taxa de creixement del 2,6 al 2,4. Si desapareix la construcció... no és una hipòtesi raonable de treball.

La productivitat interna o externa: el nostre repte és la productivitat interna, òbviament, i això no té res a veure amb la capacitat de les empreses d'anar a fora, invertir fora, tenir presència internacional, etc., i en això també articularem les polítiques necessàries. Però el repte és intern. Aquí hi ha un debat molt interessant, perquè si mirem el nivell de la renda per càpita, a Estats Units és 100, a Europa és 75-80, és a dir, una renda per càpita un 20% per sota i, en fi, això són males notícies. Si divideixo el PIB per població, em dona un 20% menys a Europa que als EUA. Si divideixo en comptes de per la població, pel nivell d'ocupats, les coses comencen a canviar una mica, i la diferència amb els americans és menor. Després hi ha un altre fenomen que no s'ha d'oblidar des de la perspectiva general europea i és el nombre d'hores que treballa cada un d'aquests treballadors. I quan es corregeix no només passant de població a nombre d'ocupats i de nombre d'ocupats a quantitat d'hores treballades, la productivitat mitjana europea és pràcticament el 98% de la productivitat nord-americana. Per tant la productivitat mitjana a Europa i als EUA és bàsicament la mateixa, però en canvi el nivell de la renda per càpita és molt menor. Això vol dir que a Europa treballem moltes menys hores. Sobre aquesta qüestió hi ha un debat molt interessant entre dos grans economistes, Blanchart i Prescott. Blanchart diu: això és una decisió molt raonable per part dels europeus i és que prefereixen més oci a treballar més i tenir més renda. És una opció absolutament racional, del que fem cada dia, intentar combinar l'oci i la feina. Després Prescott i tota l'escola nord-americana diuen que això està relacionat amb la fiscalitat sobre el treball. Com que la fiscalitat sobre l'input treball és molt més elevada a Europa, el que passa és que els europeus treballen menys com a resposta a aquesta fiscalitat més elevada que els nord-americans. Per tant, el que s'ha de fer és reduir la fiscalitat del treball a Europa perquè la gent treballi més hores. El producte per hora i per treballador és pràcticament el mateix a Europa i EUA. A França fins i tot està per sobre dels EUA. Aquest no és el nostre cas. A Espanya tot i les correccions continuem un 20% per sota. Nosaltres volem intentar impulsar aquest 20%, per dir-ho d'alguna manera. ¿Què passa amb la productivitat del 80% de la despesa? Bé, el 50%, perquè l'altre 30 ja hem dit que era de la seguretat social... Aquesta és una responsabilitat precisament de les comunitats autònomes i dels ajuntaments.

ILDEFONSO GARCÍA SERENA

En general, com a país després del 1986 vam avançar bastant, els últims anys del Partit Popular. En aquests moments, ¿ens hem endarrerit, hem continuat el pendent matemàtic de creixement d'aproximació a Europa o com estem?

DAVID VEGARA

Les dades ens diuen que en els últims anys hem avançat en termes de renda per càpita al voltant d'un punt per any. Hem passat aproximadament del 76% de la renda per càpita mitjana europea al 86%. És cert... després hi ha altres elements interessants, per exemple la nostra participació en el comerç mundial, és a dir les exportacions espanyoles sobre les exportacions totals estan en màxims. Això és important saber-ho. És veritat que és molt difícil sortir fora, però aquest país no ho ha fet malament.

SANTIAGO MONTERO

Jo crec que hi ha hagut un element que no has dit i que té molta importància i que cada vegada en té més, que és recórrer als estalvis del passat i del futur. Monetitzar els estalvis del passat i del futur: en principi els estalvis del passat eren

les empreses públiques que es van privatitzar, amb la qual cosa es van tenir uns diners que, sense cap esforç de la generació actual, es posaven en el mercat i això permetia que hi hagués més creixement i més alegria i quan això començava a fallar també es recorria als estalvis del futur, que consisteix a crear ens autònoms, empreses públiques amb estructura de societat anònima les quals s'endeuten, moltes vegades avalades per les mateixes administracions. En el cas de l'Estat esmentaríem Aena. L'Aeroport de Barajas es construeix amb les despeses que es faran en el futur. Pel que fa a la Generalitat, hi hauria Gisa. I si anem als ajuntaments ens trobaríem una plèiade d'empreses que estan fent exactament el mateix. Avui dia es construeixen hospitals en els quals hi ha un inversor que posa un hospital i després l'Estat es compromet a anar pagant durant molts anys aquella construcció. En definitiva, això és monetaritzar en el moment actual els estalvis del passat i del futur. Això és molt fàcil de fer, i si es va engreixant arribarà un moment que ens farem trampa nosaltres mateixos. En l'habitatge, que en el fons, ben analitzat, és el mateix perquè dels 700.000 habitatges que es fan cada any, necessaris per a ús com a vivenda n'hi ha la tercera part i encara sóc bastant optimista. És a dir, que l'habitatge no s'ha convertit en un bé d'ús sinó en un bé d'acaparament, cosa que és absolutament perversa i això afegeix artificialitat en aquest creixement.

Estem monetaritzant els estalvis del passat i del futur (...) L'aeroport de Barajas es construeix amb les despeses que es faran en el futur

DAVID VEGARA

En el tema de l'habitatge si voleu hi entrem després. Té molt a veure amb el que deia, el segon argument era la baixada dels tipus d'interès i la percepció com a permanent d'aquesta baixada i per tant l'impacte que això té... El tema de les coses anomenem-ne extrapressupostàries és cert, aquí hi ha hagut un efecte clar del seguiment per part de Brussel·les dels nivells de dèficit i de deute públic que en un moment donat han incitat la creativitat comptable, sens dubte. És cert que cada vegada Brussel·les, i en particular l'Eurostat –que és qui s'encarrega de definir la metodologia que en termes de comptabilitat nacional es computa com a deute o com a dèficit de les administracions públiques– cada vegada és més rigorosa en aquest aspecte. És cert que això ha passat i és el que nosaltres hem volgut posar en rellevància posant les dades del GIF i d'Aena damunt la taula. Nosaltres no hem volgut posar damunt la taula coses que estaven mal comptabilitzades, perquè des de la perspectiva d'Eurostat estaven comptabilitzades correctament; el que hem volgut destacar són els riscos que això comporta per al futur. Per tant nosaltres hem volgut donar tota aquesta informació clarament i esperem que dins del marc, primer: del que nosaltres hem fet; segon: dins la discussió de la Llei d'estabilitat pressupostària i tercer d'aquest marc de transparència que volem impulsar, que tothom faci els seus deures i tothom posi de manifest aquest tipus d'artilugis que s'utilitzen, que són perfectament legals. No és un problema que siguin legals o no, es poden utilitzar, s'han d'utilitzar, a vegades és perfectament raonable que s'utilitzin, el que passa és que s'ha de donar tota la informació i s'ha de donar correctament.

JOSEP ALMEDA

Un dels motius que la productivitat no augmenti, és a dir, que es mantingui un 20% per sota de l'europea ¿no pot ser tota la política salarial d'acomiadament que hi ha al nostre país, que fa que les nostres empreses no es puguin adequar en el moment concret a les seves necessitats?

DAVID VEGARA

Aquest sens dubte pot ser un dels elements. El que tenim a Espanya, clarament, és un mercat dual, hi ha un 30% dels treballadors que estan subjectes a contractes temporals, i la resta, no. Per tant hi ha com dos mercats de treball on les regles de joc són clarament diferents. No vol dir que la temporalitat sigui una

La temporalitat no és una cosa negativa *per se*. Hi ha sectors i activitats que justifiquen una major temporalitat

La solució no passa per una reducció dels costos d'acomiadament

cosa negativa *per se*, perquè segurament hi ha sectors i activitats –i especialment aquest país, pel tipus d'estructura productiva que té– que justifiquen una major temporalitat (si més no, és una cosa absolutament discutible). Però ni podem pensar que la solució al problema del mercat de treball és una reducció dels costos d'acomiadament ni podem pensar que la solució és la capacitat de suprimir la contractació temporal a les empreses. Crec que hem d'abordar els dos problemes de manera més o menys simultània, entenent que la temporalitat és resultat d'alguna cosa, que si hi posem traves ens podem trobar amb més dificultats de les que buscàvem, però que no tota la solució passa per una reducció dels costos d'acomiadament. Les reformes del mercat de treball de l'any 1994 i de l'any 1997 (especialment en el camp dels costos d'acomiadament, la de l'any 1997 que permet els 33 dies per una certa tipologia de treballadors) han donat resultats satisfactoris.

BENET CARBONELL

Volia saber com està el tema de Kioto, quins riscos porta i quines previsions hi ha. Després pel que fa al tema de les energies renovables, quines ajudes hi ha des de l'Estat. Sembla que hi ha molt d'interès a tirar-les endavant, però per exemple en els parcs eòlics, almenys aquí a Catalunya, no hi ha manera que les companyies elèctriques estiguin d'acord a donar la línia d'evacuació. Tenim camps eòlics aprovats recentment però no podem tirar endavant per falta de la línia d'evacuació. El camp eòlic, el ventilador que agafa el vent i produeix energia, necessita una línia que vagi a la central i d'aquella central l'envia a la xarxa elèctrica, que és l'autopista de l'Estat del tema elèctric.

DAVID VEGARA

El tema de Kioto. Vaig tenir l'honor i el plaer de presidir la comissió interministerial pel tema, que es va constituir la setmana següent que prenguéssim possessió. Vam afrontar el problema amb totes les seves conseqüències en el sentit que en poc temps vam haver de fer diverses coses: la primera, definir una estratègia, la segona, parlar amb tots els sectors afectats i la tercera el que en diuen el *Plan nacional de asignaciones*. La signatura del protocol de Kioto entrarà en vigor perquè Rússia ja anunciat que signarà. Malauradament els Estats Units, que suposen al voltant del 30% de les emissions, no ho farà així. Amb tot, Kioto entrarà en vigor i a més, des de la UE, com que hi ha unes normatives que s'han de complir, hi estem obligats. Nosaltres vam afrontar la discussió sota una perspectiva econòmica que és la següent: hi ha uns costos que com a país hem d'afrontar per complir el protocol de Kioto, i que han de ser raonables des d'una perspectiva econòmica, cosa que vol dir que els costos no es poden repartir d'una forma homogènia, perquè si ho fem així, i carreguem bona part dels costos a aquells sectors que estan subjectes a competència internacional, amb altres països que o bé perquè tenen més capacitat d'emissió perquè no han arribat als límits o bé perquè no tenen problemes d'emissions, estariem perjudicant la competitivitat de l'economia espanyola. I, per tant, és raonable crear una certa simetria des d'aquesta perspectiva, carregant els costos en aquell sector en què la competència no pot afectar, que és el sector elèctric, perquè es genera i es consumeix aquí, i no està subjecte a la competència internacional com li passa a una empresa que fa sabates i ha d'anar a fora a competir.

JOAN ALSINA

Tot això de la macroeconomia ho trobo molt divertit, i em preocupa molt. En aquesta expectativa de futur, quin és el paper de les petites i mitjanes empreses? M'ha interessat molt quan has parlat de les accions específiques cara a potenciar l'esperit emprenedor, la capacitat de creixement,... sobre què fa que una empresa que avui produeix per deu d'aquí uns dies produeixi per vint. Podries explicar-nos-ho una mica més tot això?

Aquí hi ha dues vessants, una des de la perspectiva de lideratge i el clima empresarial, i l'altra el foment empresarial lligat a una revaluació de tots els ajuts a les Pimes. Jo ara no et podria detallar les mesures, entre altres coses perquè les estem començant a preparar dins el marc de foment empresarial que va anunciar el president del Govern, però el que sí que hi ha és, en termes de filosofia, un compromís que no passa per temes fiscals sinó per una multiplicitat de temes. Des de la perspectiva fiscal el que volem fer és abordar la reforma fiscal durant el 2005, tant de l'IRPF com de l'impost de societats, perquè entenem que l'impost de societats està ple de dirigismes fiscals, en el sentit de molta cosa afegida, una darrera l'altra, i que s'ha de posar un cert ordre. Si és possible reduir els tipus modificant aquests dirigismes fiscals, ho farem, però dins el marc d'una reforma global que va enfocada, primer de tot, a la sostenibilitat i la simplificació de les finances públiques.

La idea és que puguem trobar un element dinamitzador a les societats de capital risc essent conscients que no és un mannà: no és que facis una bona llei de capital risc i de cop i volta tothom es posi a fer capital risc, de la mateixa manera que tot i tenint, segons l'OCDE, un dels millors sistemes fiscals en el tractament de les inversions en I+D, no tenim precisament resultats espectaculars en aquest camp, és a dir, la llei no fa la realitat, pot ajudar-hi però hi ha molts altres elements. Aquí el que estem obrint són converses amb tot el sector de capital risc, primer per entendre perquè la llei actual no està donant els resultats que s'esperava en aquests camps. Perquè a vegades no tot és un tema fiscal, sinó de disseny global de l'operació. Ara estem assentant-nos amb les associacions, amb la gent que coneix el tema a les universitats, etc.

Quins inputs has rebut avui pel nomenament d'en Brufau a Repsol dins del Madrid oficial?

La veritat és que des d'aquí, i suposo que l'Antoni Flos estarà d'acord amb mi, es té una percepció del *Madrid oficial* com un cos molt tancat i molt identificable i la veritat és que el *Madrid oficial* no existeix. Pel que fa a la reacció a Madrid jo només puc parlar des de la perspectiva del Govern, i no us estranyarà que us digui exactament el que ha repetit ja unes quantes vegades el vicepresident segon i ministre d'economia. Nosaltres el que volem és que hi hagi professionals honestos i que responguin als interessos dels accionistes, això aquest Govern ho ha dit i ho ha repetit, i en aquest cas el principal accionista d'una empresa ha considerat que era el moment de rellevar un dels principals executius d'una de les principals empreses i nosaltres no tenim cap comentari a fer. I això ho dic molt seriosament.

Moltes gràcies; ha estat molt interessant.

DAVID VEGARA

Ens trobem en una reforma global enfocada a la sostenibilitat de les finances públiques

XAVIER MUÑOZ

DAVID VEGARA

XAVIER MUÑOZ